

İNŞ. MÜH. MUSA KİPER

YAPI DENETİM FİRMALARINDAKİ SORUNLAR VE NASIL GİDERİLECEĞİ

İnsan hayatını ilgilendiren böyle bir sempozyumu düzenleyen **Depremle Savaş Derneği'ne**, koordinasyon kurulu üyelerine ve sempozyumun gerçekleşebilmesi için katkı koyan İGDAŞ yöneticilerine, depremle savaşta çaresizliğimize bilimsel metotlar üreterek çözüm arayan siz değerli bilim adamlarımıza insanlık adına teşekkür eder saygılar sunarım.

19.09.2005 Pazartesi günü Ankara da Yapı denetim kuruluşları birliği, Bayındırlık İskan Bakanlığı yetkilileri, İMO başkan ve yöneticileri, Ulusal Deprem konseyinin katılımıyla yapılan çalıştayda, yetkin mühendislik hakkında bilgi verildi. Uygulamadaki Yapı Denetimi Kanununun eksikleri, yeniden hazırlanan kanun tasarı taslağında bu eksiklerin nasıl

giderileceği hakkında konuşmalar yapıldı. Bu alıştayda yetkin mühendisliğin gönüllülük esasına bırakılması, zorlama olmaması fikri ağırlık kazandı.Yetkin mhendiste olması gereken bilgi ve deneyimle birlikte, yetkin mühendisin **etik değerlere duyarlı ve bağlı**, halkla ilişkilerde başarılı olmasının gerekliliği vurgulandı.

4708 sayılı Yapı Denetim Kanununun bu haliyle denetime cevap vermediği, müteahhit ile yapı denetim kuruluşu arasında uygulamada var olan pazarlığın önüne geçilecek bir yöntemin bulunması ile ciddi denetimin yapılabilir hale gelebileceği, bunun için de en doğru netice verebilecek sistemin **"e-grevledirme"** olabileceği ilk akla gelen düşünce olduğu dile getirildi.

Ben de bu sempozyumda, "bir daha çocukların ölmemesi ve anaların ağlamaması için" yapı denetiminin ciddi yapılabilmesi için neler yapılması sorusunu iki başlık altında açıklayacağım.

(1)

Yapı Denetim Kanunu yönetmeliğinde acilen değeritilmesi gereken maddeler.

- Yapı denetim kuruluşlarının řu anki uygulamada yapabilecekleri en fazla 720.000 m2 olan denetim üst sınırının 300.000 m2 ye çekilmesi.
Uygun olan üst sınır: 120.000 m2 x yapı sınıflarının ortalama birim fiatı x %3 (hizmet bedeli oranı) = X ytl (Bir yapı denetim kuruluşunun bir yılda yapabileceği hakediş miktarı)

Örneğin: 2005 yılı için üst sınır:
120.000 m2 x 400 ytl (yapı sınıflarının ortalama birim fiatı) x%3 (hizmet bedeli oranı) = 1.440.000 ytl

Yukardaki açıklamalardan anlaşılacağı üzere bir yapı denetim kuruluşu **bir yılda 300.000 m2 den fazla** yapı denetim hizmeti alamayacağı gibi, **1.440.000 ytl den de fazla hakediş yapamaz (2005 yılı için)**

- Yönetmeliğin 4.maddesinde "Bu kuruluşlar görev yapacağı ilin dışında kanunun uygulandığı il'lerde şube açabilir" ifadesi

mevcuttur. Bu kuruluşlar görev yapacağı ilin dışında **ihtiyaç halinde** kanunun uygulandığı il'lerde bakanlığın izin vermesi ile şube açabilir. Şeklide değiştirilmelidir. İhtiyacın doğma sebepleri: Şube açılmak istenen ilde yapı denetimi izin belgeli yapı denetim kuruluşu yoksa veya o il de yapı denetim kuruluşlarının denetleyebilecekleri toplam inşaat alanı dolmuş ise o il de bu sebeplerden dolayı şube açma ihtiyacı doğar. Bir il de yapı denetim izin belgesi mevcut yapı denetim kuruluşları var iken. ihtiyacın doğma sebepleri oluşmadan, o il de şube açma izni verilmesi mevcut yapı denetim kuruluşlarını yok saymak demektir.

- Her İl de yeteri kadar yapı denetim kuruluşuna yapı denetim izin belgesi verilmeli. **(Noterlerde olduğu gibi)** Bu değişiklikler yapıldıktan sonra yapı denetim kuruluşları sorgulanmalı, böylece yeniden düzenlenen Yapı Denetimi Kanunu ve Yönetmeliği uygulamaya konmadan önce mevcut olumsuzlukların büyük bir kısmı ortadan kaldırılarak yeni uygulamaya düzenli geçiş sağlanmış olacaktır.

(2)

Yönetmelikteki bu değişikliklere ilaveten denetimin ciddi ve bir o kadarda onurlu yapılabilmesi için yeniden düzenlenip uygulamaya konacak olan kanun ve yönetmelikte olması gereken maddeler.

- Güçlü bir yapı denetim komisyon başkanlığı kurulmalı
- İl'lerde meslek odası temsilcilerinin de görev aldığı il yapı denetim komisyonları kurulmalı.
- Yapı denetim kuruluşlarının sicilleri il yapı denetim komisyonu tarafından verilmeli
- Bayındırlık İskan Bakanlığı ile belediyelerin görev paylaşımı yasa ile düzenlenmeli.
- Denetçi sayısı azaltılmalı
- Denetçi mühendisler için yeni üst sınır belirlenmeli
- Denetçi belgesi verilirken yetkin mühendislik belgesi ve fiziki yeterlilik aranmalı

- Yapı denetim kuruluşlarına para cezası yerine iş alamama cezası verilmeli.
- Güçlendirme yönetmeliği bir an önce çıkarılmalı ve kanununda yer almalı.
- İstisnalar kaldırılmalı Kamu yapıları dahil tüm yapılar yapı denetim kuruluşları tarafından denetlenmeli.
- Meslek odalarının başkan ve yöneticileri yapı denetim kuruluşlarında görev almamalı (il yapı denetim komisyonunda görev almaları arzu edildiği için.)
- Niceliğe göre değil, niteliğe göre sınıflama yapılmalı. Yapı denetim kuruluşları kat adedine binaların özelliklerine göre sınıflanmalı.
- Yapı denetim kuruluşlarının her aldığı hakedişten % 10 oranında 500.000 ytl kadar teminat kesilmeli bakanlığın açacağı banka hesabında bloke edilmeli.
- Yapı denetiminin dışında başkaca yapılan mesleki ve ticari işler yasaklanıp yapılmaması yönünde önlemler alınmalı.
- Malzeme standartları gelişmiş ülkeler düzeyinde olmalı.
- Laboratuvarlar mevcut uygulamadaki düzensizlikten kurtarılmalı.(e-görevlendirme yapılarak)
- Yapı denetim kuruluşları hizmetlerin serbest dolaşımından korunmalı.
- Sigorta uygulamada yer almalı.
- İL'LERİ BÖLGELERE AYIRARAK YAPIDENETİM HİZMETLERİ BİR MERKEZDEN DAĞITILMALI (e- görevlendirme)

Tüm bu maddeler üzerinde değişik düşünceleri olan veya ilave maddeler olmasını düşünen olası depremlerde bir tek canın kurtarılmasından mutluluk duyan insanlarımıza acizane bir pencere açtığıma inanıyorum.

İNSANLARI; DEPREM DEĞİL , CİDDİYETLE YAPILMAYAN BİNALAR ÖLDÜRÜR.

İnş. Müh. Musa KİPER